

Kultur, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2025-09-22

Diarienummer:
KTN-2025-00239

Handläggare:
Anna Röst

Remissvar till Grön- och blåstrukturplan (KSN-2025-01804)

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till kommunstyrelsen avge upprättat remissvar till Grön- och blåstrukturplan.

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på *Grön- och blåstrukturplan* (KSN-2025-01804) till och med den 20 oktober 2025. Anstånd med svar är beviljat till den 25 oktober 2025.

Planen beskriver Uppsala kommuns värden, behov och möjligheter utifrån ekologi, sociala värden, vatten och klimatanpassning. Vidare beskrivs hur kommunen behöver agera och förhålla sig till dessa värden. Tre strategiska teman samlar inriktningen för arbetet: *sammankoppling, yta och funktioner*.

Grön- och blåstrukturplanen kompletterar Översiktsplan 2016 genom att ge ett fördjupat och aktuellt kunskapsläge. I den kommande översiktsplanen ska Grön- och blåstrukturplanen inarbetas, i sin helhet eller i relevanta delar.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning, utifrån kulturnämndens ansvarsområde, är att planen behöver förtydligas avseende det gröna och blå kulturarvet, dess sociala värden och rekreativa funktioner, samt hur kommunen bör förhålla sig till dem.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på *Grön- och blåstrukturplan* (KSN-2025-01804) till och med den 20 oktober 2025. Anstånd med svar är beviljat till den 25 oktober 2025.

Planen beskriver Uppsala kommuns värden, behov och möjligheter utifrån ekologi, sociala värden, vatten och klimatanpassning. Den syftar till att ge en samlad bild över hur den grönbå infrastrukturen ska se ut och hur den bör utvecklas. Planen ska underlätta ställningstaganden och vägleda i strategiska val för att bibehålla, stärka och utveckla grön- och blåstrukturen.

Grönbå infrastruktur definieras (s. 6) som ett nätverk av natur, vatten och anlagda strukturer som skapar fungerande livsmiljöer för människor och djur och bidrar till människors välbefinnande. Grön infrastruktur behövs för att långsiktigt kunna upprätthålla biologisk mångfald i våra landskap.

Tre strategiska teman samlar inriktningen för arbetet: *sammankoppling, yta och funktioner*.

Grön- och blåstrukturplanen kompletterar Översiktsplan 2016 genom att ge ett fördjupat och aktuellt kunskapsläge. I den kommande översiktsplanen, som enligt tidsplan ska beslutas 2028, ska Grön- och blåstrukturplanen inarbetas, i sin helhet eller i relevanta delar.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer planen utifrån kulturnämndens ansvarsområden, och vill lyfta fram synpunkter enligt nedan.

Lärande, naturpedagogik och friluftsliv

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen ser positivt på att lärande, naturpedagogik och friluftsliv inkluderas i flera av grön- och blåstrukturplanens delar.

Det grön-blå kulturarvet – ett socialt, rekreativt, ekologiskt och ekonomiskt värde

Sociala värden är ett av de fyra perspektiv som anläggs på grön- och blåstrukturplanens funktioner (s. 2). I planen används även begreppet rekreativa funktioner.

De gröna och blå områden som ingår i planen är i många fall kulturmiljöer, det vill säga områden som är påverkade av människan. Gröna och blå kulturmiljöer kan vara skyddade och/eller skyddsvärda för sina kulturhistoriska värden, vilket innebär att de också har socialt värde och rekreativ funktion. De kan också, utifrån sina platsspecifika karaktärer och innehåll, ha särskilda ekologiska värden kopplade till sin kulturhistoria. Områden med höga kulturhistoriska värden kan vidare ha ett högre ekonomiskt värde än kringliggande områden.

Förvaltningen bedömer att *Grön- och blåstrukturplan* behöver tydligt definiera de sociala värden som avses i planen och inkludera kulturarvsaspekten i dem. Det behövs ett tydliggörande kring vilken vikt som läggs vid de sociala värdena inklusive kulturarvsaspekten och en konsekvent behandling av den i handlingens olika avsnitt.

Grön- och blåstrukturplan och relevanta styrdokument och mål, s. 13–15

I avsnittet illustreras vilka befintliga styrdokument och mål som har kopplingar till Grön- och blåstrukturplanen. Det finns idag inte något antaget kommunalt kulturmiljöprogram. Däremot finns beslut om områden som är utpekade som

”kommunala kulturmiljöer” och ”kulturmiljökärnor”, där grön- och blåstruktur i vissa fall utgör en bärande del av det kulturhistoriska värdet.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen menar att Europeiska landskapskonventionen som är ratificerad av Sverige bör finnas med bland de internationella mål som listas i avsnittet. I den anges att man i de länder som ratificerat konventionen ska ”utveckla en helhetssyn på landskapets värden och hållbar förvaltning av dessa”. Till en sådan helhetssyn hör de kulturarvsvärden som grön- och blåstruktur kan bära på, och som bidrar till en god livsmiljö, sociala värden och rekreation.

Samlad bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer att det finns en god ambition i remissversionen av Grön- och blåstrukturplan att inkludera sociala värden och rekreativa funktioner, men att de är inte är tillräckligt väl definierade. Urvalet av aspekter (där kulturarvsaspekten är en) och relevanta platser brister i konsekvens och i redogörelse för underlag. Ambitionen är därför inte konsekvent genomförd i planen.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen menar att grön- och blåstrukturplanen bör eftersträva en tydligare definition av och förhållningssätt till grön- och blåstrukturens samtliga ekonomiska, ekologiska och sociala värden. Det skulle medföra en bättre helhetssyn på landskapets värden, som Landskapskonventionen stipulerar.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i detta ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 22 september 2025
- Bilaga 1, Förslag till yttrande över *Grön- och blåstrukturplan*
- Bilaga 2, Grön- och blåstrukturplan, remissversion

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
RemissvarKommunstyrelsen
Ert diarienummer: KSN 2025-01804

Remissvar till Grön- och blåstrukturplan

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på Grön- och blåstrukturplan (KSN-2025-01804) till och med den 20 oktober 2025. Anstånd med svar är beviljat till den 25 oktober 2025.

Kulturnämnden ser positivt på att Grön- och blåstrukturplanens i flera avsnitt lyfter fram lärande, naturpedagogik och friluftsliv. Planens ambition att inkludera sociala värden och rekreativa funktioner i beskrivningen av Uppsala kommuns värden, behov och möjligheter relaterade till grön- och blåstruktur är viktig.

Nämndens bedömning är dock att det finns behov av förtydliganden kring sociala värden och rekreativa funktioner. Särskilt önskar Kulturnämnden att det grön-blå kulturarvet och dess värden tydliggörs i grön- och blåstrukturplanen.

Det grön-blå kulturarvet – ett socialt, rekreativt, ekologiskt och ekonomiskt värde

De gröna och blå områden som ingår i planen är i många fall kulturmiljöer, det vill säga områden som är påverkade av människan. Gröna och blå kulturmiljöer kan vara skyddade och/eller skyddsvärda på grund av sina kulturhistoriska värden. De utgör därmed kulturarv som har socialt värde och rekreativ funktion. De kan också ha särskilda ekologiska värden kopplade till sin kulturhistoria. Områden med höga kulturhistoriska värden kan också ha ett högre ekonomiskt värde än kringliggande områden.

I Uppsala kommun finns flera områden som är av riksintresse för kulturmiljövården, och kommunalt beslutade områden utpekade som "kommunala kulturmiljöer" och "kulturmiljökärnor". Grön- och blåstruktur utgör i vissa fall en bärande del av det kulturhistoriska värdet.

Kulturnämnden anser att *Grön- och blåstrukturplan* behöver innehålla en tydlig definition av de sociala värden som avses i planen och inkludera kulturarvsaspekten i dem. Det behövs ett tydliggörande kring vilken vikt som läggs vid de sociala värdena, inklusive kulturarvsaspekten, och en konsekvent behandling av dem.

Relevanta styrdokument och mål

I avsnittet ”Grön- och blåstrukturplan och relevanta styrdokument och mål” (s. 13–15) illustreras vilka befintliga styrdokument och mål som har kopplingar till Grön- och blåstrukturplanen.

Kulturnämnden menar att *Europeiska landskapskonventionen* som är ratificerad av Sverige bör finnas med bland de internationella mål som listas i avsnittet.

I den anges att man i de länder som ratificerat konventionen ska ”utveckla en helhetssyn på landskapets värden och hållbar förvaltning av dessa”. Till en sådan helhetssyn hör de kulturarvsvärden som grön- och blåstruktur kan bära på, och som bidrar till en god livsmiljö, sociala värden och rekreation.

Kulturnämnden anser också att de kulturarv som utgör riksintresse för kulturmiljövärden eller är kommunalt beslutade kulturmiljöer bör nämnas under ”relevanta styrdokument och mål” och behandlas på ett konsekvent sätt i planen. I remissversionen nämns vissa enskilda kulturmiljöer i olika avsnitt, främst i del 4. ”Geografier och utvecklingsinriktningar” men det framgår inte hur urvalet gått till eller hur deras värde bedöms.

Samlad bedömning

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen bedömer att det finns en god ambition i remissversionen av Grön- och blåstrukturplan att inkludera sociala värden och rekreativa funktioner, men att de är inte är tillräckligt väldefinierade. Urvalet av aspekter (där kulturarvsaspekten är en) och relevanta platser brister i konsekvens och i redogörelse för underlag. Ambitionen är därför inte konsekvent genomförd i planen.

Kulturnämnden menar att grön- och blåstrukturplanen bör eftersträva en tydligare definition av och konsekvent förhållningssätt till grön- och blåstrukturens samtliga ekonomiska, ekologiska och sociala värden. Det skulle medföra en bättre helhetssyn på landskapets värden, som Landskapskonventionen stipulerar.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Anna Eriksson
Nämndsekreterare